II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 24 oktober 1984

inzake een door de Belgische Regering ten behoeve van een fabrikant van ceramisch sanitair en vaatwerk in 1983 genomen steunmaatregel

(Slechts de teksten in de Nederlandse en de Franse taal zijn authentiek)

(85/153/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na overeenkomstig genoemd artikel de belanghebbenden te hebben aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken, en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt :

De Belgische Regering heeft besloten door tussenkomst van haar gewestelijke instanties een maatregel ten behoeve van een onderneming in de ceramische sector te La Louvière te treffen. Die maatregel is in de vorm gegoten van een deelneming voor 83 miljoen Bfr. in het kapitaal van de onderneming via de Société Régionale d'Investissement de Wallonie (SRIW).

Op 16 februari 1983 had de Commissie beslist dat een eveneens aan die onderneming in de vorm van een deelneming in 1981 toegekende steun ten bedrage van 475 miljoen Bfr. onverenigbaar was met de gemeenschappelijke markt en derhalve diende te worden opgeheven.

De Commissie die van het voornemen van de Belgische Regering om opnieuw ten behoeve van de betrokken onderneming een maatregel te treffen, kennis had gekregen, heeft zich bij telexberichten en brieven van 31 januari 1983, 24 februari 1983, 7 juni 1983, 20 juli 1983, 22 juli 1983, 1 september 1983 en 25 oktober 1983 tot die regering gericht en uiteengezet dat een dergelijke maatregel in ontwerpvorm overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag moet worden aangemeld.

De Belgische Regering is bij herhaling door de Commissie erop gewezen dat deze zich genoopt kan zien terugbetaling van steun te verlangen, die zonder dat zij in de gelegenheid is geweest zich definitief over de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt uit te spreken, zou zijn verleend. De Commissie heeft zich, naar aanleiding van een bekendmaking in het Belgische Staatsblad van 25 augustus 1983 waarin een kapitaalinbreng van 83 miljoen Bfr. voor rekening van de Belgische instanties werd aangekondigd, niet slechts tot de Belgische Regering, maar bovendien tot de SRIW en de betrokken onderneming gericht om erop te wijzen dat met betrekking tot elke steun die zonder inachtneming van de aanmeldingsprocedure en zonder dat de Commissie zich vooraf over zijn verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt heeft kunnen uitspreken, zou zijn toegekend, een vordering tot terugbetaling kan worden ingesteld.

De Belgische Regering heeft bij telexberichten van 18 februari 1983 en 29 juli 1983 op de verzoeken van de Commissie geantwoord en uiteengezet dat zij reeds in 1981 had besloten opnieuw aan bijkomende kapitaalverhogingen tot een beloop van 125 miljoen Bfr. bij te dragen en dat er dus niet van een nieuw besluit sprake was. De Belgische Regering heeft bij telexbericht van 1 december 1983 voor midden december aanvullende inlichtingen inzake de nieuwe deelneming aangekondigd, welke de Commissie echter nimmer ontvangen heeft en evenmin een aanmelding uit hoofde van artikel 93, lid 3, van het Verdrag.

De Commissie heeft op 17 april 1984 besloten met betrekking tot de in 1983 verstrekte steun de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden, omdat deze steun niet in aanmerking leek te komen voor de afwijkingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het Verdrag, welk lid als enige bepaling in het onderhavige geval zou kunnen worden toegepast. De Commissie heeft de Belgische Regering bij brief van 25 mei 1984 aangemaand haar haar opmerkingen kenbaar te maken.

De Belgische Regering heeft de brief van de Commissie beantwoord bij brief van 6 augustus 1984, waarin zij bevestigt dat in uitvoering van haar besluit van 1981 in 1983 een deelneming ten bedrage van 83 miljoen Bfr. is totstandgebracht waarvan de Commissie bij telexbericht van 18 februari 1983 in kennis zou zijn gesteld. Dat telexbericht vormde een aanmelding waarop de Commissie niet heeft gereageerd. Na zo lange tijd lijken de bezwaren van de Commissie niet ontvankelijk te zijn en volgens haar discrimineert de Commissie tussen publiekrechtelijke en particuliere aandeelhouders.

In het kader van de raadpleging van de andere belanghebbenden hebben de regeringen van vier andere Lid-Staten alsmede een industriefederatie en twee andere ondernemingen in dezelfde sector te kennen gegeven dat zij de bedenkingen van de Commissie over de in België ten gunste van de betrokken onderneming toegekende steun deelden. Drie van deze Lid-Staten, de genoemde federatie en de twee ondernemingen hebben gewezen op de ernstige vervalsingen van de mededinging die van de herhaalde steunverlening door de Belgische Regering het gevolg zouden zijn.

Maatregelen van de staat in de vorm van deelnemingen kunnen elementen van staatssteun inhouden. In het onderhavige geval leverden de vermogenspositie van de onderneming en de overcapaciteit in de ceramische sector, met name op sanitair gebied, belemmeringen van dien aard op dat het weinig waarschijnlijk werd dat de onderneming op de particuliere kapitaalmarkt de voor haar overleven onontbeerlijke bedragen zou kunnen verkrijgen. (Op de particuliere kapitaalmarkt).

De betrokken onderneming heeft sinds een aantal jaren omvangrijke verliezen geleden ; deze beliepen namelijk in 1979 134 miljoen Bfr., in 1980 243 miljoen Bfr., in 1981 302 miljoen Bfr. en in 1982 168 miljoen Bfr., hetgeen overeenkomt met respectievelijk 23 %, 39 %, 45 % en 20 % van de omzet in die jaren. Daarenboven zijn de aan de sociale zekerheid verschuldigde bedragen gedurende de periode van 1979 tot en met 1983 van 120,8 miljoen Bfr. in 1979 tot 248,5 miljoen in 1983 gestegen. Opheffing van de steun van 475 miljoen Bfr. die in 1981 was verleend, zoals door de Commissie in haar beschikking van 16 februari 1983 werd verlangd, zal de vermogenspositie van de onderneming nog verslechteren.

Onder deze omstandigheden levert een kapitaalinbreng van 83 miljoen Bfr. voor rekening van de staat een steunmaatregel in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag op.

Een dergelijke steunmaatregel, die bestemd is om produktiecapaciteiten in bedrijf te houden, kan de concurrentieomstandigheden in bijzonder ernstige mate ongunstig beïnvloeden, want het vrije spel van vraag en aanbod zou normaliter sluiting van de betrokken onderneming vergen, hetgeen rendabeler concurrenten de kans zou bieden verder uit te groeien. De betrokken onderneming exporteert meer dan 70 % van haar produktie van ceramisch sanitair naar de andere Lid-Staten, zodat de steun van de Belgische Regering het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig dreigt te beïnvloeden en de concurrentie dreigt te vervalsen in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag, door de betrokken onderneming en de produktie van ceramisch sanitair en vaatwerk te begunstigen.

In artikel 92, lid 1, van het Verdrag is de principiële onverenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt vastgelegd van steunmaatregelen die aan de daarin gestelde criteria beantwoorden. In de afwijkingen op deze onverenigbaarheid, in artikel 92, lid 3, van het Verdrag, zijn de doelstellingen aangegeven die in het belang van de Gemeenschap worden nagestreefd en niet in dat van de begunstigde van de steun alleen. Deze afwijkingen moeten bij het onderzoek van alle steunprogramma's met regionale of sectoriële strekking en van ieder individueel geval van toepassing van algemene steunregelingen restrictief worden geïnterpreteerd, en zijn met name alleen van toepassing in gevallen waarin de Commissie kan vaststellen dat het spel van vraag en aanbod alleen de begunstigde ondernemingen niet tot een gedrag kan brengen dat tot de verwezenlijking van een van de in deze afwijkingen bedoelde doelstellingen kan bijdragen.

Het toepassen van de genoemde afwijkingen op steunmaatregelen die zulk een tegenprestatie niet vertonen, zou erop neerkomen dat men het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig liet beïnvloeden en de mededinging liet vervalsen zonder dat het gemeenschappelijk belang dit op enigerlei wijze rechtvaardigt, terwijl aan bepaalde Lid-Staten onverdiende voordelen worden toegekend.

De Commissie moet zich bij de toepassing van de bovenvermelde beginselen op het onderzoek van gevallen van steunverlening ervan vergewissen dat er bij de begunstigde onderneming een tegenprestatie voor de toekenning van de steun kan worden gewezen die eruit bestaat dat de steun noodzakelijk is om de verwezenlijking van een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag genoemde doelstellingen te bevorderen. Indien die compenserende bijdrage niet kan worden aangetoond, is het duidelijk dat de steun niet tot de verwezenlijking van de in de afwijkingen nagestreefde doelstellingen bijdraagt, maar slechts tot versterking van de financiële positie van de betrokken onderneming strekt.

Bij de door de steun begunstigde onderneming blijkt in het onderhavige geval niet van het bestaan van een dergelijke tot rechtvaardiging strekkende tegenprestatie.

De Belgische Regering heeft namelijk geen enkele rechtvaardiging kunnen aantonen die de gevolgtrekking wettigt dat de betrokken steun aan de voorwaarden voor toepassing van een van de afwijkingen van artikel 92, lid 3, van het Verdrag voldoet, noch heeft de Commissie een dergelijke rechtvaardiging kunnen ontdekken.

Wat de uitzonderingen betreft van artikel 92, lid 3, sub a) en c), van het Verdrag inzake steunmaatregelen ter bevordering of ter vergemakkelijking van de ontwikkeling van bepaalde streken, moet worden gesteld dat de zone van La Louvière geen gebied is waarin een abnormaal lage levensstandaard of een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst in de zin van de uitzondering sub a). Ten aanzien van de uitzondering sub c) moet worden vastgesteld dat de Belgische steunmaatregel niet de vereiste kenmerken vertoont om te kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van bepaalde regionale economieën als in die bepaling bedoeld.

Ten aanzien van de afwijkingen van artikel 92, lid 3, sub b), van het Verdrag moet worden opgemerkt dat de betrokken steun geen enkel aspect vertoont op grond waarvan hij zou kunnen worden aangemerkt als een project van gemeenschappelijk Europees belang of als een middel om een ernstige verstoring in de Belgische economie op te heffen. België maakt deel uit van de centrale gebieden van de Gemeenschap, met andere woorden van die welke in communautair verband niet de ernstigste sociale en economische problemen kennen, terwijl terzelfdertijd het risico van onderling opbieden bij steunmaatregelen uiterst reëel is en iedere steunverlening meer dan elders het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig zou kunnen beïnvloeden. Voorts zijn er in de sociaal-economische informatie welke over België beschikbaar is, geen elementen aan te wijzen welke de slotsom toelaten van het bestaan van een ernstige verstoring in de economie van dat land zoals in het Verdrag bedoeld; de maatregel van de Belgische Regering heeft niet als oogmerk aan een dergelijke situatie het hoofd te bieden.

Ten aanzien van de afwijkingen in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag ten gunste van steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van bedrijvigheid te vergemakkelijken, tenslotte, moet worden opgemerkt dat de ontwikkeling in de ceramische sector, met name gezien de overcapaciteit die meer in het bijzonder op het gebied van ceramisch sanitair in de Gemeenschap bestaat, tot de gevolgtrekking leidt dat de handhaving van produktiecapaciteiten door middel van staatssteun in strijd is met het gemeenschappelijk belang.

Derhalve voldoet de steun in de vorm van kapitaalinbreng door de Belgische Regering in de begunstigde onderneming niet aan de voorwaarden voor toepassing van een van de afwijkingen in artikel 92, lid 3, van het Verdrag,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun die in 1983 door de Belgische Regering in de vorm van een kapitaalinbreng ten bedrage van 83 miljoen Bfr. aan een onderneming in de ceramische sector is verleend, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het EEG-Verdrag en moet derhalve worden opgeheven.

Artikel 2

De Belgische Regering stelt de Commissie binnen drie maanden na de datum van de kennisgeving van deze beschikking in kennis van de maatregelen welke zij heeft genomen om aan deze beschikking te voldoen.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk België.

Gedaan te Brussel, 24 oktober 1984.

Voor de Commissie

Frans ANDRIESSEN

Lid van de Commissie